

מנהגי ל"ג בעומר לפי הא"ב

ניתן לקיים כחידון.

היום השלושים ושלושה לספירת העומר, חל בי"ח אייר. מעין מועד קטן בו מפסיקים את האבלות שבימי ספירת העומר ונוהגים לשמוח. מקור החג אינו ברור. סוברים שהוא נקבע לזכר מעשה גבורה או מפנה לטובת כוחות בר-כוכבא במרד, או לזכר הפסקת המגפה שפשטה בין תלמידי רבי עקיבא והפילה חללים רבים. יש גם סברה שיום זה מציין את ראשית המרד הגדול ביהודה, בו הושאו משואות בכל רחבי הארץ להודיע על התחלת המרד. הסיבה שלא ניתן ליום שם הקשור בתוכנו מעיד, כנראה, שלא יכלו להכריז עליו ועל תכניו בפומבי מטעמי זהירות מן השלטונות העוינים. מתקופת האר"י הרב יצחק לוריא במאה ה-16 הודגש ל"ג בעומר כיום פטירת רבי שמעון בר יוחאי והילולה לזכרו.

מנהגים ומושגים לפי סדר א'-ב'

אבלות בימי ספירת העומר - האבלות בימים אלה מקורה, כנראה, בתקופה החקלאית בה מצויים הגידולים החקלאיים בסכנת פגיעת רוחות השרב. לאחר חורבן המקדש נוסף הצער על ביטול מצוות הבאת קציר העומר למקדש, ולאחר כישלון מרד בר כוכבא נוסף בתקופה זו האבל על חללי המרד ועל כשלנו, עבור יהדות אשכנז נוסף האבל על רדיפה והשמדת קהילות יהודיות בזמן זה בתקופת מסעי הצלב.

ביצים צבועות - מנהג המבטא ניגוד לאבלות. (קהילות אשכנז)

בר יוחאי - שיר המושר בל"ג בעומר. חובר על-ידי רבי שמעון אבן לביא. השיר עוסק ברשב"י - רב שמעון בר יוחאי. הוא כתוב בשפת ה"קבלה" ועשרת הבתים של השיר נקשרים לעשרת הספירות שבקבלה.

בר כוכבא - הנהיג את יהודי ארץ ישראל במרד נגד רומא בשנים 132-135 לספירה. כישרונותיו היו בעיקר בתחום הצבאי ולא הרוחני, ורבי עקיבא וחכמים אחרים ראו אותו

כמשיח. יש מקורות בחז"ל שמספרים על דבר גבורתו, ויש מקורות אחרים שמכנים אותו "בר כוזבא", בגלל שהכזיב.

הדלקת נרות בבית הכנסת – נהוג להדליק נרות רבים בבתי כנסת לזכר רשב"י וצדיקים אחרים.

הילולא לרבי שמעון בר יוחאי (רשב"י) במירון – לפי האר"י נפטר רשב"י בל"ג בעומר ויום פטירתו היה נחשב בעיני תלמידיו כיום שמחה, עילוי וגילוי סודות קבליים. המנהג לעלות לקבר רשב"י ביום זה חודש על-ידי האר"י ומאז נהוג בארץ ישראל לשמוח בריקודים, שירה והדלקת מדורות סמוך לקבר. בעדות מסוימות נהוג גם לשרוף בגדים וכלים במדורה, מנהג השנוי במחלוקת בין הפוסקים. הספרדים נוהגים להוליך ספר תורה בשירה וריקודים תחת חופה מצפת למירון.

הר מירון – הגבוה בערי הגליל, מקום קבורתו של רבי שמעון בר יוחאי. הרב יצחק לוריא המכונה "האר"י" היה ממגורשי ספרד בסוף המאה ה-15 והוא התיישב בצפת בגלל הקרבה לקבר רשב"י במירון.

חאלאה – המנהג לעשות תספורת ראשונה לבנים בני השלוש בבוקר ל"ג בעומר בקבר רשב"י במירון. מחליקים את כל שערות ראשיהם, חוץ מה"פאות" שנשארות. נהוג לשקול את קצוות השיער בזהב ולתרום את הכסף לצדקה.

חץ וקשת – מנהג בקרב יהודי אשכנז שרווח כיום בארץ לצאת לשדה עם חץ וקשת. הטעם למנהג בכתוב: "ללמד בני יהודה קשת" – ויש מפרשים שבל"ג בעומר תראה הקשת בצבע אחר והגאולה תבוא. טעם אחר מצוי באמירת חז"ל שבימי רשב"י לא נראתה קשת בשמיים כיוון שבכוחו היה להגן מפני הפורענות ולא נזקק העולם לאות הקשת. מראשית הציונות התפתחה מסורת לערוך בל"ג בעומר ימי ספורט, מחנאות וטיוול

חתונות – על פי ה"שולחן ערוך" לא נהגו להתחתן בימי ספירת העומר, בגין האבלות על מותם של תלמידי רבי עקיבא. ביום ל"ג בעומר נוהגים להפסיק את האבל הנהוג בזמן ספירת העומר ולקיים חתונות, כביטוי לשמחה.

יום פטירת משה – כדי להדגיש את הקשר בין משה רבנו לרשב"י, נקבע ז' באדר יום פטירת משה. זהו אותו יום בשבוע בו חל ל"ג בעומר – יום פטירת רשב"י.

מדורות – מנהג שמקורו בהילולת רשב"י במירון להדליק מדורות ולהרבות באור כיוון שיום פטירת רשב"י נחשב יום מרובה אור. המנהג להדליק מדורות רווח מראשית הציונות בכל רחבי הארץ.

ספר הזוהר – "הזוהר" הוא ספר היסוד של הקבלה, ומיוחס על ידי מאמינים לרבי שמעון בר יוחאי. בחלק מן החוגים החסידיים הפך ל"ג בעומר ליום "שמחת תורה" בו מסיימים את לימוד הזוהר.

עומר – על פי ספר ויקרא פרק כ"ג – בט"ז ניסן היה נהוג להניף עומר מן התבואה שנקצרה זה עתה. המנהג חודש בהתיישבות העובדת בימינו. מיום זה נהוגה ספירת העומר, ארבעים ותשעה ימים שהם שבעה שבועות תמימות, עד לחג השבועות. ביום השלושים ושלוש לספירת העומר חל ל"ג בעומר.

רבי עקיבא – בן הדור השלישי לתנאים חכמי המשנה, חי במאות ה-2-1 לספירה. הוא תמך בבר כוכבא ובמרד שהנהיג נגד הרומאים, ואף ראה בו את המשיח.

רבי שמעון בר יוחאי – תלמידו המובהק של רבי עקיבא; על פי האגדה הוא הסתתר במערה בכפר פקיעין משך 13 שנה, ובתקופת מחבואיו חיבר את ספר הזוהר. הוא נפטר בתאריך י"ח באייר, שהוא יום ל"ג בעומר, ונקבר במרומות הר מירון.

תיקון – נקרא גם "סדר ל"ג בעומר". בקהילות שונות נהוג לקרוא פרקי זוהר ולשמוח כל הלילה.

תספורת – נוהגים להפסיק את האבל הנהוג משך ימי ספירת העומר והתספורת היא ביטוי לכך.

